

gyeinek erősítésére, a hatékonyság javítására:

— A termelés mennyiségi növekedése mellett javuljon a jóvedelmezőség.

— Az új termelési eljárások megvalósításával csökkenjen az energiafelhasználás, ésszerűen takarékoskodjanak a termeléshez felhasznált anyagokkal és eszközökkel.

— A termékek minőségének állandó javítása is segítse elő a gazdaságosan exportálható áru alap gyarapodását.

— Kiemelt figyelmet igényel a termőföld védelme, racionális hasznosítása. A romos tanyák felszámolásával, a vetetlen területek beművelésével mérséklődjön a szántóterület csökkenése. A talajok termőképességének fokozásával, magas hozamú fajták alkalmazásával, gondosan szervezett munkával kell növelni a terméshozamokat.

— A termelési szerkezet módosítása a kialakított tájörzeteleknek megfelelően történjen. A kukoricatermő-terület 2—3 százalékkal növekedjen. Stabilizálódjon az ipari növények területe.

— Fokozódjon a szántóföldi és szálas takarmányok termésátlagja. A vöröshagyma és fűszerpaprika termesztésénél elsősorban a hozamok emelését és a minőség javítását kell szorgalmazni.

— A kertészeti ágazatok közül a hajtattott zöldségtermesztés fejlődjön nagyobb ütemben. Szentes térségében készüljön el a termál energiára alapozott üvegházai beruházás. Valószínűleg 415 hektár szőlő- és 300 hektár gyümölcs telepítés. Zömében a szegedi járásban és Csongrád körzetében.

— Az állattenyésztésben az állomány növelésével a fajlagos hozamok is emelkedjenek. A nagyüzemi szarvasmarha-állomány gyarapítása olyan legyen, hogy ellensúlyozza a háztáji és kisgazdaságoknál várható létszámcsökkenést. A sertés-nyésztés változatlan színvonal mellett a juhállomány 5—6 százalékkal emelkedjen.

— Javuljon a tenyésztői munka. Csökkenjen az állatellátás, emelkedjen a szaporulat.

— Az anyagi-műszaki bázis javulását nagyobb arányú gépesítés, ésszerűbb műtrágya-felhasználás segítse.

— A pénzeszközök ésszerű felhasználásával folytatódjon a komplex belvízmentesítési program megvalósítása. Gyorsuljon a csatornahálózat kiépítése. A melliorációs munkák közül fokozódjon a talaj javítása.

— Biztosítani kell a talajok kémiai vizsgálatokra alapozott takarékos tápanyag-utánpótlását a takarmányok beltartalmi értéke alapján történő takarmánygazdálkodást. Kapjon nagyobb szerepet a melléktermékek takarmányozásra történő felhasználása.

— Továbbra is kiemelt kezelést igényel a kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetek gazdálkodása. Szorgalmazni szükséges az adottságoknak megfelelő termelési struktúra gyorsabb kialakítását, a fejlesztési támogatások odaítélésénél érvényesíteni a koncentrált és differenciált felhasználást.

— A biztonságos mezőgazdasági termelés érdekében tovább kell fejleszteni a felvásárló és feldolgozó vállalatokkal kialakított kapcsolatot. Tovább szilárduljon a szerződéses fegyver. A felvásárló szervek törekedjenek a közös érdekelttség kialakítására, a végtermék-érdekelttség bevezetésére.

A tanács és a szövetkezetek árképpéviselési szerve vállalon nagyobb szerepet a tájörzetelekben létrehozott mikroövezetek tevékenységének kibontakoztatásában. Segítsék elő a termelő együttműködéseket, különösen az állattenyésztés területén Makó, Hódmezővásárhely, Szentes térségében.

Irányuljon kiemelt figyelem a háztáji és kisegítő gazdaságok termelési feltételeinek javítására, a megtermelt termékek tervszerű felvásárlásának biztosítására.

4. A szállítási szükségletek szerény emelkedése lehetővé teszi az igények jobb színvonalon történő kielégítését. A közúti személyszállítás továbbra is fokozottabb (5 százalékkal) növekedjen, a vasúti szinten tartás mellett. Hasonló mértékű változás várható az áruszállítás mindkét területén. Kiemelt feladatot a következők képeznek:

— A kocsipark kihasználásának fokozása, az energiatakarékosság növelése érdekében meg kell szüntetni az indokolatlan üresjáratokat, jobban ki kell használni a közúti tehergépkocsikat.

— További állománykorszerűsítés valószínűleg meg a Diesel-üzemű járművek arányának növelésével.

— A fuvarozási tevékenység szervezésének javításával eredményesebbé kell tenni a szállításban részt vevők együttműködését, mérsékelni a feszültségeket.

— Az egyes területeken jelentkező munkaerőhiány csökkentését a jobb munkaszervezés mellett tervszerű átcsoportosítással is biztosítani szükséges.

— Javuljon a személyszállítás biztonsága és kulturáltsága.

A hírközlés területén törekedni kell a zsúfoltság csökkentésére, kisebb korszerűsítések végrehajtására. A szolgáltatás színvonalát a kézbesítési késedelmek felszámolásával is javuljon. Kezdődjön el az 1-es számú postahivatal korszerűsítése.

5. Megyénk kereskedelmének alapvető feladata az ellátási színvonal stabilizálása, a szervezőtevékenység javítása, az üzletek árukínálatának növelése.

A kiskereskedelmi forgalom mennyisége mintegy 1—2 száza-

lékkal bővíthet. A súlyponti feladatokat a következők képezik:

— A lakossági igények jobb kielégítése érdekében a kereslet-változást időben jelezzék az ipar számára. Tovább szükséges fejleszteni a határ menti árucserét, növelni a közvetlen ipari beszerzések arányát, szélesíteni a meggyén kívüli beszerzéseket.

— A kereskedelmi akciók — az úgynevezett nemzeti hetek — széles körű megszervezése egyik területe legyen a piacutatók javításának.

— A nagykereskedelmi áruki-szállítások ütemessége biztosítsa a bolti kínálat folyamatoságát, az időszakosan hiányzó termékek körének szűkítését. A nagykereskedelmi szervezetek vészesék be a programozott áruszállítást.

— Folytatódjon az üzletek nyitvatartási idejének felülvizsgálata. El kell érni, hogy a munkaidőn kívüli vásárlások a megye területén egyformán biztosítottak legyenek.

— Valósuljon meg az előirányzott létesítmények üzembe helyezése, s ezzel együtt a meglévő bolti hálózat kínálatának felülvizsgálata, az áruházakkal való összehangolás.

— Az idegenforgalmi lehetőségek fokozása, propagandájának további javítása mérsékelje a vendégek számának csökkenését, fokozza a külföldiek pénzbeli kielégését. Valósuljon meg a kisteleki AFESZ E3-ös út menti kempingje.

6. A lakosság élet- és munkakörülményeinek javítása, az eddig elért színvonal megszilárdítása a hatékonyság javításával is összehangolt, körültekintő munkát igényel. A növekedés szűkülő lehetőségei miatt valószínűleg a reális igények megalapozott rangsorolása:

— A lakossági jövedelem-növekedés forrása a hatékonyság javulása legyen. A vállalati jövedelempolitika jobban építsen a teljesítmények szerinti differenciálásra, a végzett munka minőségére. Az átlagot meghaladó bérfejlesztésre csak ott lesz lehetőség, ahol a munka hatékonysága, a létszám-gazdálkodás lényegesen javul.

— A lakosság áruellátásában az alacsonyabb árú termékek kínálatának fokozása kerüljön előtérbe. Épüljön meg összesen 24 100 négyzetméternyi alapterületű kereskedelmi létesítmény.

— A szolgáltatások teljesítménye 4—6 százalékkal növekedjen, s ezt alapozzuk az új szolgáltató létesítmények megépítésére, a közszéki, külterületi lakosság igényeinek jobb kielégítésére, a nyugdíjas és munkaviszony mellett ipart gyakorló kisiparosok számának további növelésére. Az igények jobb kielégítése érdekében szükségessé válik a három szövetkezeti ágazat részéről közös program kidolgozása.

— A lakás- és kommunális ellátás javítása az anyagi lehetőségek ésszerű rangsorolásával le-

a szállítási kulturáltsága, a menetrendszerűség. Ezt számítógépes forgalom-szervezéssel, korszerű járművekkel, új járatok indításával biztosították. Csúcsidőben azonban továbbra is gyakori a zsúfoltság és járatkimaradás.

A hírközlés területén a hagyományos postaforgalmi tevékenység — az igények csökkenése folytán — mérséklődött. Szélesedett a távbeszélő-szolgálat. A postal szolgálat színvonalát egyes hivatalok zsúfoltsága, korszerűtlensége miatt (például Szegeden, az I. számú Hivatalnál, a lakótelepeken) nem javult.

5. A megye kiskereskedelmének súlyponti célkitűzése a választék folyamatos bővítése, a kereslet változásait követő kínálat kialakítása volt.

A kiskereskedelmi forgalom volumene alig, értéke a tervezettnél némileg gyorsabban, mintegy 10 százalékkal növekedett. Az ellátás az év különböző időszakában egyenletlen volt. A júliusi árváltozásokat követően az ipari árukínálat növekvő feszültséggel, s a szervező tevékenység gyengesége miatt a kereskedelmi munkát több jogos kritika is érte.

A kereskedelmi munka feltételeit javította a mintegy 5 ezer négyzetméternyi hálózat megépítése. Az e téren meglévő korábbi lemaradásokat azonban nem sikerült felszámolni.

A nagykereskedelemben ütemesebbé vált az áruszállítás, mérséklődött a szállítási elmaradás. Az iparcikkek forgalmazásában egyes területeken bevezették a programozott áruszállítást, az élelmiszer-kereskedelemben a jövő évi bevezetés feltételeit teremtette meg.

A szállítási készség javulását a nem megfelelő szerződéses kapcsolatok akadályozták.

A helyi ipar nagyobb szerepet vállalt a lakossági igények kielégítésében. Tovább bővült a határ menti árucseré. Az importbeérkezés ütemessége viszont akadályozta a folyamatos kínálat kialakítását.

A kereskedelmi munka hatékonyságát növelte a készletgazdálkodás javítása, továbbá 58 üzlet korszerű értékesítési formára történő átállítása. Kedvezőtlen, hogy a leltárhányok és -többletek ez évben is növekedtek.

Szélesedett a munkaidőn túli vásárlások lehetősége a csütörtöki bevásárlónap bevezetésével, s a nyitvatartási idő folyamatos rendezésével.

A létszám emelkedésével javultak a személyi feltételek. Gondot jelentett ugyanakkor a dolgozók munkafegyelmeinek nem kielégítő szintje.

Idegenforgalmunk a hozzánk érkező vendégek számának mintegy 25 százalékos csökkenése mellett jelentős bevétel-növekedést ért el. A külföldiek pénzbevitelének közel megháromszorozódott, főként a kötelező dinárbevitel miatt.

6. A lakosság főbb forrásokból származó pénzbevétele a terveknek megfelelően szerényebb mértékben, 7—7,5 százalékkal nőtt.

Ezt meghaladta a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatos bevétel és a társadalombiztosítási kifizetések emelkedése.

A bér és bér jellegű jövedelmek mérsékelttel alakulásában részben a nyereségrészesedés csökkenése, részben néhány területen a hatékonyság nem kielégítő növekedése játszott szerepet.

Az átlagosnál alacsonyabb volt az átlagkereset emelkedése az iparban, az építőiparban és az állami mezőgazdaságban, továbbá a fizikai dolgozók körében.

Az előző évinél kedvezőtlenebbül alakult a lakossági betétállomány. Az év második felében átmeneti csökkenés is bekövetkezett. Gyorsabb volt a hitelállomány fejlődése. Növekedett a jövedelmekből vásárlásra fordított hányad.

A fogyasztás szerkezetében az élelmiszer- és ruházati cikkek vásárlásának mennyisége szinten maradt, a vegyes iparcikkeké kisebb mértékben bővült.

Jelentősebb volt az alacsonyabb árú termékek vásárlása, melyből az igényeket nem sikerült folyamatosan kielégíteni.

— Az alapvető élelmiszerekből — az olcsóbb hús és húskészítmények kivételével — az ellátás többségében zökkenőmentes volt.

— A ruházati ellátás elsősorban a férfi- és a gyermekruházat, valamint a lakástextiliák terén fejlődött. Fehérneműkből, szabadidő-ruházatból a hazai gyárak exportkötelezettsége miatt az ellátás nem volt megfelelő.

— A vegyes iparcikkek kínálatának több év óta tartó javulása az év második felében megszakadt, s a korábbiaknál több hiánycikk (vegyszer, tüzeléstechnikai berendezések, bútorok) nehezítette a lakossági igények kielégítését.

A lakossági szolgáltatás a tervezettnél némileg gyorsabban, 8—9 százalékkal fejlődött. Mérséklődtek az ellátottság területi aránytalanságai azáltal, hogy új közszékeket kapcsoltak be a textiltisztításba, felépült a kisteleki szolgáltatóház, bővült a kisiparosok külterületi tevékenysége, megépült a hódmezővásárhelyi kisiparos szolgáltatóház és javult a műszerezettség színvonalát. Mintegy 90 fővel nőtt a kisiparosok létszáma is. Ütemesen épültek a jövőbeni fejlődés feltételeit biztosító csongrádi, szentesi, Mindszenti szolgáltatóházak.

Felépült közel 4 ezer 500 lakás. Az év folyamán 225 bölcsődei, 750 óvodai hely, 58 általános iskolai tanterem és 5000 négyzetméternyi kereskedelmi létesítmény épült meg.

Az egészségügyi és szociális ellátás javulását szolgálta a megépült balástyai tanácsadó, a pusztaszeri orvosi rendelő, az öttömösi védőnői, a bokrosi orvosi lakás.

Tovább bővült a közművelődés tárgyi ellátottsága. Felépült a szentesi és a csongrádi ifjúsági ház. Megkezdődött a makói múzeum és megyei levéltár építése. Szegeden a megyei munkásmozgalmi múzeum kialakítása.

7. A munkaerő-gazdálkodás területén tovább folytatódott a foglalkoztatási szerkezet átalakulása. Az összkeresők száma nem változott. Az iparban, építőiparban, mezőgazdaságban csökkent, a többi területen emelkedett a létszám. A népgazdaság minden ágában nőtt a munka termelékenysége.

A munkaerő-gazdálkodás tervszerűbbé tételét segítette a létszámszükségletek felülvizsgálata, ártértekelése. Ennek következtében a létszámgigények jelentősen mérséklődtek, a munkaerőmozgás csökkent.

A megyei felügyeleti, iránvító, ellenőrző szervek vállalati munkaerő-gazdálkodásra irányuló fokozottabb vizsgálatai ráirányították a figyelmet a veszteségekre, az intézkedések szükségességére.

Mindezek mellett a foglalkoztatás hatékonyságában alig történt előrehaladás:

— A jelentős létszámtartalékok (alacsony termelékenység, magas veszteségszám) ellenére kevés helyen tapasztalható törekvés a létszámcsoökkentésre.

— A teljesítménykövetelmények a megye nagyobb vállalatánál (a fizikai munkakörökben) valamelyest szélesedtek, de néhány területen visszalépés történt (népdaul karbantartás és javításban).

— A foglalkoztatott létszám vállalatok közötti és vállalaton belüli átcsoportosítására a szükségesnél kisebb mértékben került sor (könnyűipar, gépipar, ZÖLDÉRT).

— Rendszeresebbé vált a veszteségek mérése, figyelemmel kísérése, de hatékony intézkedések hiánya miatt növekvő a táppénz miatti és a műszakok alatti veszteségek mértéke.

— Helyenként javult a vállalatok munkaerő-felvételi gyakorlata, eredményesebb a dolgozók beilleszkedésének elősegítése, mely csökkentette a munkaerőmozgást is. Ez a gyakorlat azonban még nem vált általánossá.

— A nem fizikai területeken — a korlátozó rendelkezések ellenére — tovább emelkedett a létszám.

8. A szocialista munkaversenymozgalmak fejlődésének legfőbb jellemzője, hogy a célkitűzések közelebb kerültek a gazdasági egységek cselekvési programjaiban meghatározott feladatokhoz, mind több a minőségi jellegű felajánlás.

Pezsdülést okozott az év második felében kibontakozott kongresszus és felszabadulási munkaverseny.

Eredményes munkát végeztek a szocialista brigádok az importanyagkiváltás, az anyag- és energiatakarékosság területén, az iparban és a közlekedésben. Segítették az exportfeladatok teljesítését, a minőség javítását az élelmiszeripar, a könnyűipar és a vegyipar területén. Kezdeti eredményeket értek el a termékszerkezet korszerűsítésében.

Kedvező tapasztalatokat hozott az év közben lebonyolított újtítási verseny. Az újtítók több mint 50